

Hoe maak ik mijn vrijwilligersorganisatie veiliger?

Onderzoek heeft aangetoond dat een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG):

<https://www.justis.nl/producten/vog/> voor vrijwilligers bijdraagt aan de veiligheid binnen een vrijwilligersorganisatie. Met zo'n verklaring toont de vrijwilliger aan dat hij niet veroordeeld is voor ernstige delicten, zoals een zeden- of geweldsdelict.

Voor alle vrijwilligers die werken met mensen in een afhankelijkheids- en risicovolle situatie is de VOG gratis beschikbaar: <https://www.gratisvog.nl/voorwaarden>. De vrijwilligersorganisaties die beleid hebben ontwikkeld en afspraken hebben gemaakt over het voorkomen van (seksueel) overschrijdend gedrag komen daarvoor in aanmerking.

Hoe maak je preventief beleid?

Een goed aannamebeleid voor vrijwilligers, het samen vaststellen van omgangsregels en het informeren van alle betrokkenen in uw organisatie, het zijn stappen waarmee je preventief beleid vormgeeft in je organisatie. Met het volgende stappenplan zet je je organisatie als veilige organisatie op de kaart en dat geeft vertrouwen aan alle betrokkenen.

Stap 1: Maak het ongewenst gedrag bespreekbaar

Ongewenst gedrag kan bij elke organisatie of vereniging voorkomen. Daarom is het belangrijk het onderwerp bespreekbaar te maken in de organisatie. Zet als bestuur het onderwerp minstens één keer per jaar op de agenda. Vertel bijvoorbeeld tijdens een algemene ledenvergadering of een vrijwilligersbijeenkomst wat jullie doen op dit gebied. Door steeds opnieuw aandacht te geven aan het voorkomen van ongewenst gedrag en misbruik, verklein je de kans dat het gebeurt.

Stap 2: Maak een risicoanalyse

Bij een risicoanalyse gaat het erom te kijken wie wanneer en waar in de gelegenheid is ongewenst gedrag te vertonen en wie wanneer en waar kwetsbaar is. Bewustwording van het bestuur, begeleiders, vrijwilligers en de cultuur binnen de organisatie zijn hierbij belangrijk. Als je de risico's kent, kun je aan de slag met preventie.

Stap 3: Maak gedragsregels en omgangsregels

De omgangsregels maak je voor de hele organisatie: voor vrijwilligers, medewerkers, deelnemers, bestuur, echt iedereen. Het belangrijkste doel ervan is respect voor elkaar.

Door over omgangsregels te praten, heb je het automatisch ook over veiligheid binnen de organisatie. Op een positieve manier. Iedereen weet dan wat de normen zijn, dus weet iedereen ook wat ongewenst gedrag is.

Gedragsregels (ook wel gedragscode genoemd) maak je voor begeleiders, dus voor vrijwilligers die een verantwoordelijkheid hebben voor deelnemers zoals bijvoorbeeld kinderen, jongeren of mensen met een verstandelijke beperking. Gedragsregels zijn, anders dan omgangsregels, afdwingbaar.

Stap 4: Maak een aanstellingsbeleid

Veiligheid in je vrijwilligersorganisatie begint al met het kiezen van goede vrijwilligers. Als je gaat werven, wees dan kritisch tijdens de sollicitatiegesprekken. Beter iemand afwijzen als je twijfelt, dan het risico lopen dat het misgaat. Wees duidelijk over je verwachtingen, ook naar bestaande vrijwilligers. Zorg dat iedereen de gedragsregels tekent. En vraag naar of biedt een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) aan bij kwetsbare functies of doelgroepen.

Stap 5: Ontwikkel een Meldprotocol en stel een Vertrouwens(contact)persoon aan

Met een meldprotocol zet je precies op een rij wat er moet gebeuren als het een keer mis gaat. Door dit vooraf te doen voorkom je misverstanden en verwarring. Daar komt nog bij dat het voor veel mensen, zoals ouders en familie, een gerust gevoel geeft dat zoiets goed geregeld is.

Met een vertrouwens(contact)persoon is er iemand in de organisatie waar iedereen met vragen of twijfels terecht kan. Ook bijvoorbeeld ouders en deelnemers aan de activiteiten. Als je een vertrouwens(contact)persoon hebt, maak je duidelijk dat je veiligheid in de organisatie serieus neemt.

Stap 6: Informeer alle betrokkenen over het beleid

Informeer iedereen die betrokken is bij jouw organisatie of vereniging over het beleid omtrent ongewenst gedrag en de preventie daarvan. Zorg dat het bestuur, de personeelsleden en vrijwilligers de gemaakte afspraken kennen. Stel ook leden, bezoekers, cliënten op de hoogte. Betrek ze waar mogelijk in de besluitvorming en zorg uiteindelijk voor heldere voorlichting over de noodzaak van preventief beleid. Denk hierbij aan website, nieuwsbrieven, posters, informatieavond, gadgets, brochures etc.

Toolkits

Er zijn verschillende toolkits ontwikkeld waarin veel voorbeelden te vinden zijn van onder meer: risicoanalyses, omgangsregels, gedragscodes, meldprotocollen etc.

- website [In Veilige Handen](#)
- [Tools en informatie](#) Centrum Veilige Sport
- [toolkit](#) 'Een veilige kerk'

Ondersteuning door het Vrijwilligers Informatie Punt

Vertrouwenscontactpersoon

Voor organisaties en verenigingen die (nog) geen eigen Vertrouwenscontactpersoon (VCP) hebben of bewust een VCP buiten de organisatie willen kiezen om drempels te verlagen, is het mogelijk om hun vrijwilligers, leden, cliënten te wijzen op de mogelijkheid hun verhaal te doen en adviezen te krijgen bij Marieke Kegels, Sociaal werker Mee& de Wering, vertrouwenspersoon voor de BUCH-gemeenten. Ook organisaties kunnen bij haar terecht voor vragen en casussen rondom veiligheid van derden en rondom grensoverschrijdend gedrag. Heb je een vraag, een probleem, een lastige situatie? Dan kun je contact opnemen met Marieke via M.Kegels@meewering.nl of 06-28320488.

Preventief beleid

Het VIP biedt ondersteuning bij het maken van preventief beleid.

Deze ondersteuning bestaat uit:

- Informatieverstrekking via website, nieuwsbrieven en mediaberichten
- Individuele ondersteuning van vrijwilligersorganisaties
- Aanbieden van trainingen gericht op het onderwerp

Voor meer informatie of een ondersteuningsvraag: Fabiola Hillebrand f.hillebrand@vipcastricum.nl, 0624482594